

SLAVONIJA

SIT-a S.Š.I. Kuvatske
od SIT-a Vinkovci

24. IV 1986.

[Handwritten signature]

Predsjednik:

Izdavač:

Privredna komora Slavonije i Baranje i IC
«Revija» Radničkog sveučilišta «Božidar Maslarić»
Osijek

Za izdavača: Dušan Gvozdenović

Uređivački odbor:

Predsjednik:

Vjekoslav Laksar

Članovi:

Branko Žibar

Mirko Knežević

Vladimir Stanić

Stanko Dragičević

Ivan Kožul

Ranko Tatalović

Dušan Gvozdenović

Josip Cvenić

Antun Lang

PREDGOVOR

Šesta po redu knjiga pod naslovom Slavonija izlazi u godini kada slavimo 40. godišnjicu od dana kada je završen drugi svjetski rat.

Slavimo godišnjicu od kada je završena četverogodišnja epopeja jednog hrabrog i slobodoljubivog naroda za svoju slobodu, za koju je dalo živote više od 1,700.000 Jugoslavena.

Četrdeset proteklih godina promjenilo je sliku ove zemlje u tolikoj mjeri, da i sudionik njenog preobražaja teško može povjerovati u toliku promjenu njenog izgleda.

Sve to vrijedi za zemlju u cjelini i za svaki njen kraj. To isto vrijedi i za Slavoniju i Branju, sastavni dio Hrvatske i Jugoslavije.

Osvrnemo li se unatrag, na prve od tih 40 godina, pokazat će nam se slike naših ljudi gdje podižu domove, grade pruge, ceste, tvornice. U rukama su lopate i krampovi, sjekire i pile. Nema ni buldoždera ni kranova, ni betonskih mješalica ni specijalnih građevinskih strojeva. Postoje samo vrijedne ruke i osmijeh na licu.

U tih 40 godina stvoreno je mnogo. Asfaltne ceste povezuje većinu naselja u Slavoniji i Baranji. Provedena je elektrifikacija. Podignute su brojne tvornice, škole i fakulteti. Umjesto slike seljačkih kola u saobraćaju su automobili, autobusi i avioni.

Konstatirajmo da nam je put u moderno društvo bio brz i uspješan. Snagom mišića i revolucionarnog poleta stvarali smo modernu privredu, a snaga volje i uma i Titovog genija uvela nas je u svijet moderne demokratske države, u svijet samoupravnog socijalističkog društva.

Na tom putu rješavali smo mnoge probleme i prepreke, veće i manje, ponekad samo naše ili samo tuđe, a nekad i tuđe i naše.

Sada smo ponovno u jednom takvom trenutku. Trenutku odluke. I do sada smo u svim prelomnim trenucima odabrali put uspješnog ishoda. Na stranicama koje slijede pokušali smo dati uvid u ono što smo imali, što imamo i što možemo na tom putu postići u Slavoniji i Baranji.

SLAVONIJA I BARANJA JUČER; DANAS; SUTRA

NAJVAŽNIJI POKAZATELJI 40-GODIŠNJEG RAZVOJA SLAVONIJE

Slavonija, kao i cijela Jugoslavija, 1985. godine slavi 40-godišnjicu oslobođenja, života i rada u novooslobođenoj, socijalističkoj samoupravnoj zajednici ravnopravnih naroda i narodnosti.

Neki od najvažnijih pokazatelja u toku 40-godišnjeg razvoja Slavonije, koje prikazujemo, najrječitije govore o vitalnosti i snazi našeg socijalističkog samoupravnog sistema. Od seljačke ekstenzivne poljoprivredne regije, za koju se govorilo da je s Vojvodinom žitnica Jugoslavije, za 40 godina razvila se materijalno i kulturno snažna industrijsko-poljoprivredna regija, u kojoj danas samo 18,3% poljoprivrednog stanovništva ostvaruje pet puta veću poljoprivrednu proizvodnju, nego što je to moglo 73% od ukupnog stanovništva do II svjetskog rata s tadašnjim znanjem, tehnikom i tehnologijom.

Zahvaljujući snažnom procesu dezagrarizacije i stvaranju snažnog društvenog sektora, 5 puta

više zaposlenog stanovništva u društvenom sektoru, zajedno s radnim ljudima koji rade osobnim sredstvima u individualnom sektoru, povećalo je ukupnu proizvodnju za 8 puta, od čega industrijsku čak za 9 puta. Sve je to omogućilo da se poveća narodni dohodak po stanovniku za 6 puta, što je približno jednako razvoju SR Hrvatske i cijele SFR Jugoslavije.

Razvoj moderne industrije i snažne suvremene društvene poljoprivrede, koja je s vođavskom najrazvijenija u zemlji, povukao je za sobom i snažan razvoj svih drugih djelatnosti: šumarstva, prometa, trgovine, ugostiteljstva, zanatstva i komunalnih djelatnosti.

Takav privredni razvoj, pratio je i dinamičan razvoj društvenih djelatnosti: obrazovanja, kulture, znanosti, zdravstva i socijalnih djelatnosti. Cjelokupan razvoj omogućio je stanovništvu ovog kraja da danas živi bolje, ljepše i humanije. Savladavanjem razvojnih problema i teškoća, narodi i narodnosti koji žive na ovom prostoru stvorit će si još ljepšu sutrašnjicu.

NAJVAŽNIJI POKAZATELJI U TOKU 40-GODIŠNJEG RAZVOJA SLAVONIJE

1. Ukupno stanovništva	1948.	1981.
	689.894	876.646
2. Poljoprivredno stanovništvo	1939.	
	73 ⁰ / ₀	18,3 ⁰ / ₀
3. Nepoljoprivredno stanovništvo	27 ⁰ / ₀	81,7 ⁰ / ₀
4. Ukupno zaposlenih u društvenom sektoru	1945.	1982.
	cca 50.000	239.907
5. Radnika u industriji	1938.	
	18.040	96.082
6. Povećanje proizvodnje	od oslobođenja (1945-1983.)	
– ukupno		8 puta
– industrijske		9 puta
– poljoprivredne		5 puta
7. Narodni dohodak po stanovniku povećan	6 puta	
8. Povećanje udjela društvenog sektora	1947.	1982.
u ukupnom društvenom proizvodu	62 ⁰ / ₀	86 ⁰ / ₀
9. Smanjenje udjela privatnog sektora		
u ukupnom društvenom proizvodu	38 ⁰ / ₀	14 ⁰ / ₀
10. Promjene u strukturi ukupnog društvenog proizvoda	1962.	1982.
– primarni sektor	41,7	25,1
– sekundarni sektor	37,0	45,4
– tercijalni sektor	21,3	29,4
11. Oraničnih površina u društvenom sektoru	1949.	1892.
	9,8 ⁰ / ₀	41,6 ⁰ / ₀
12. Ukupno traktora	1971.	1982.
	6.242	26.341
13. Ukupno žitnih kombajna	643	1.474
14. Ukupno priključnih poljoprivrednih oruđa	13.108	80.439

15. Od ukupnih cesta km do oslobođenja nije bilo ništa asfaltirano, sada je suvremeni kolnik		4.068
16. Elektrificirano naselja	1945. 21	2.506 1982. 820 (98 ⁰ / ₁₀)
17. Stanova	1945. 106.955	1982. 273.866
18. Putničkih automobila	1964. 23.761	1982. 82.327
19. Radioaparata	1962. 89.575	1982. 224.500
20. Televizora	1964. 3.798	1982. 214.200
21. Proizvodnja pšenice:	(1959-63.)	1983.
– ukupno vagona	40.956	76.620
od toga:		
– društveni sektor	17.680	49.477
– privatni sektor	23.276	27.143
22. Prinos pšenice, t/ha		
– ukupno	2,4	5,3
od toga:		
– društveni sektor	3,6	6,1
– privatni sektor	1,9	4,2
23. Proizvodnja kukuruza		
– ukupno vagona	56.063	133.899
od toga:		
– društveni sektor	14.180	45.715
– privatni sektor	41.883	88.184
24. Prinos kukuruza, t/ha		
– ukupno	3,2	6,4
od toga:		
– društveni sektor	4,9	7,7
– privatni sektor	2,8	5,9
25. Proizvodnja šećerne repe		
– ukupno vagona	58.202	104.321
od toga:		
– društveni sektor	36.878	96.167
– privatni sektor	21.324	8.154
26. Prinos šećerne repe, t/ha		
– ukupno	31,4	46,0
od toga:		
– društveni sektor	36,5	46,3
– privatni sektor	25,3	42,0

Izvori podataka: Statistički godišnjaci SFRJ, SRH i Zajednice općina Osijek

1945 – 1985

Slavonia, like the whole of Yugoslavia is in 1985 celebrating 40th anniversary of liberation, life and work in the new-liberated socialist self-management community of nations and nationalities having equal rights.

Some most important indicators in the course of forty-year development of Slavonia we are presenting, most eloquently show vitality and strenght of our socialist self-management system. The peasant's extensive agricultural region, being said to be together with Vojvodina the granary of Yugoslavia, developed into material and cultural strong industrial and agricultural area,

in which nowadays only 18.3% of agricultural population realize five times greater agricultural production than it was possible to 73% of total population until World War 2, with knowledge, technique, and technology of that time.

Thanks to the strong process of disagrarianism and creation of strong socialist sector, five times more of the employed in the socialist sector together with the working people working with private resources in the individual sector, succeeded to enlarge the total production 8 times, and industrial one even 9 times.

All this made possible to enlarge national income per capita 6 times, which is approximately

SADRŽAJ

Predgovor	3
Slavonija i Baranja – jučer, danas, sutra	4
Slavonija i Baranja – prirodna bogatstva i mogućnosti poljoprivrede	46
Klimatski uvjeti poljoprivredne proizvodnje	59
Uređenje poljoprivrednih površina	69
Mehanizacija ratarstva u periodu 1963–1983. godine	73
Zaštita bilja	79
Proizvodnja sjemena ratarskih kultura	98
Kukuruz	100
Ječam – <i>Hordeum vulgare</i> L.	117
Proizvodnja šećerne repe	121
Uljane kulture	131
Krmne kulture u proizvodnji	142
Proizvodnja i pripremanje stočne hrane	149
Postrna sjetva i njene mogućnosti	154
Proizvodnja povrća	157
Vinogradarstvo	163
Voćarstvo	175
Pčelarstvo	176
Svinjogojska proizvodnja	180
Govedarska proizvodnja	186
Otkup i prerada mlijeka	190
Konjogojstvo	199
Peradarska proizvodnja	209
Ovčarstvo	214
Klaonička i mesoprerađivačka djelatnost	221
Ribnjačarstvo	228
Upotreba bioloških metoda za iskorištavanje organske mase i energije, te očuvanje čistoće i plodnosti tla	229
Stanje organiziranosti poljoprivrednika Slavonije i Baranje i rezultati proizvodnje za razdoblje 1981–1983. godine, te naredni zadaci	233
Kretanje vanjsko-trgovinske razmjene Slavonije i Baranje	240
Šumarstvo i drvna industrija	243

Razvoj šumarstva	245
Drvena industrija	259
Iskustva Kombinata »Belišće« u dosadašnjem razvoju i proizvodnji kemijske prerade drva	278
Nafta, plin, energija	295
Resursi mineralnih sirovina za proizvodnju, preradu i građevinsku industriju	318
Biomasa – potencijalna sirovinska osnova razvoja Slavonije i Ba- ranje	322
Sekundarne sirovine	325
Razvoj kemijske industrije u Slavoniji i Baranji	326
Slavonija i Baranja – turističke mogućnosti	336
Kopački rit	346
Arboretum lisičine	347
Lovstvo	348
Sportski ribolov	351
Banje u Slavoniji	355
Kulturna baština – priredbe	357
Hoteli, moteli, restorani, odmarališta i kampovi, turističke organi- zacije	367
Organizacije udruženog rada u privredi Slavonije i Baranje	370

Autori teksta:

Dipl. ek. Stjepan Kraljik
Dipl. ek. Đurđa Blanda
Dipl. ek. Ana Marijašević
Prof. dr. Ivan Mušac
Mr. Ivan Žugec
Doc. dr. Stjepan Madar
Mr. Duško Brkić
Mr. Robert Zimmer
Prof. dr. Mirosljub Dimitrijević
Prof. dr. Ljubica Valenčić
Doc. dr. Draženka Jurković
Doc. dr. Marija Ivezic
Doc. dr. Milutin Bede
Mr. Dubravka Hackenberger
Mr. Ivan Đurkić
Prof. dr. Ljubo Radić
Prof. dr. Julije Martinčić
Prof. dr. Ivan Matić
Doc. dr. Andrija Kristek
Dr. Marija Vratarić
Mr. Miroslav Krizmanić
Doc. dr. Mirko Stjepanović
Dipl. inž. Svetislav Popović
Prof. dr. Dragoljub Bošnjak
Mr. Josipa Erk, dipl. ek.
Dipl. inž. Ivo Sušić
Dr. Đorđe Sigetlija
Dr. Đuro Berber
Prof. dr. Gordana Kralik
Prof. inž. Marijan Krivošić
Prof. dr. Mirjana Skvorčev
Doc. dr. Mirko Potočnjak
Prof. dr. Ivan Knežević
Dipl. inž. Anđelko Barišić
Prof. dr. Antun Petričević
Prof. dr. Miljenko Brinzej
Prof. dr. Krsto Benčević
Dipl. inž. Radmila Amidžić
Dipl. inž. Stevo Banić
Dipl. inž. Savo Jakšić
Dipl. inž. Slavko Sitar
Dipl. inž. Vera Ivančić
Dipl. inž. Miroslav Slačanac
Ek. Slavko Maričić
Mr. Zlatko Hajek, dipl. inž.
Prof. dr. Siniša Ban
Mr. Stjepan Beg, dipl. inž.
Mr. Milan Ivanović, dipl. ek.
Mr. Ivan Baličević, dipl. inž.
Dipl. inž. Radomir Malobabić
Alojzije Šmit
Ivan Babić
Zoran Timarac

Autori fotografije:

Dragutin Antinac, graf. inž.
Stjepan Kes
Dipl. inž. Zlatko Lončarić

Redakcija:

Stjepan Kraljik, Šima Vukašinić, Radmila Amidžić, Slavko Sitar, Stjepan Beg, Josip Cvenić, Ivan Babić, Antun Lang-urednik

Prijevod:

Prof. Ksenija Radetić (Ruski)
Prof. Rade Kovačević (Engleski)

Lektor:

Prof. dr. Ivo Bogner

Korektor:

Marina Belić

Urednik fotografije:

Dragutin Antinac, graf. inž.

Grafički urednik i design ovitka:

Pavle Hegeduš, akademski slikar

Fotografija na ovitku:

Dragutin Antinac

Ostali suradnici:

Inž. Tomislav Flegar, viši stat. Štefica Jagnjić, ek. Ljerka Uzelac, ek. Manda Živić, Marko Mikić, Josip Osvodić, Mirko Šimić.

98

94